75 років Служби Народові

СВОБОДА ȘVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 235. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ГРУДНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 19, 1968 No. 235. VOL. LXXV.

75-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В 1969-МУ РОЦІ ПРОХОДИТИМЕ ПІД ЗНАКОМ ЮВІЛЕЮ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЦІВ В НОВОМУ СВІТІ

— *КОРОТКІ ВІСТІ* —

Середа, 18-го грудня, 1968

В АМЕРИЦІ

ПІВОФІЦІЙНО СПРОСТОВАНО З БІЛОГО ДОМУ, наче б президент Джансон плянував був призначити кол. члена Найвищого Суду, після того амбасадора в Об'єднаних Націях Артура Ґолдберґа на голову Найвищого Суду й переслати ту номінацію на затвердження Сенатом під час його короткої сесії в січні 1969 р. Ричард Ніксон, дізнавшися про цей плян — твердить преса — спаралізував його, подзвонивши до голови Найвищого Суду Ерла Воррена, який зрікся свого становища, та просивши його залишитися ще на свому становищі до червня 1969 р., щоб могти заприсягнути його, Ніксона, на нового президента ЗСА, — на що Воррен погодився.

НОВИЙ СЕКРЕТАР ПРАЦІ ДЖОРДЖ ШУЛЦ ПЛЯНУЄ скликання з початком наступного року конференції світу промислу, робітництва і громадських кол, щоб переговорити з ними можливості, як недопустити до страйків в установах публічного користування, як поліція, міська комунікація, шпиталі, чищення вулиць і т. п. Джордж Шулц був професором університету в Чикаґо і він є противником безпосереднього втручання федерального Уряду в конфлікти між робітниками та працедавцями.

ВІЛЛІЯМ РОДЖЕРС БУДЕ ЗАЙМАТИСЯ головно — твердить преса — реорганізацією Державного Департаменту та внутрішнім урядуванням, а напрямки закордонної політики будуть устійнювати передусім сам Ричард Ніксон і його найближчий дорадник, професор Генрі Кіссінґер, добрий знавець европейських, та спеціяльно совєтських справ.

МУРИНСЬКІ ЛІДЕРИ ГАРЛЕМУ В НЮ ЙОРКУ ВИМАГАЮТЬ прикорочення злочинства у тій найбільшій в Америці муринській великоміській дільниці. Голова окремої комісії, яку покликав для цієї справи Нюйоркський Відділ Крайової Асоціяції для поступу кольорових людей, Вінсент Бейкер проголосив звідомлення ,в якому таврує життя в Гарлемі „під терором злочинства". Маса муринського населення в Гарлемі найбільше терпить від однорасових злочинців, які в білий день грабують, б'ють і вбивають.

РИЧАРД НІКСОН ПРИЙНЯВ до штабу Білого Дому Роберта Дж. Бравна, муринського підприємця з Північної Каролайни, спеціяліста від нав'язування публічних зв'язків, щоб той виготовив конкретний плян створення в Америці „чорного капіталізму" та здійснював його, придбавши для нього торговельно-промислові й фінансові кола білі і чорні.

КОНСТАНС КУК ЗГОЛОСИЛА в Нюйоркській асамблеї внесок, щоби скасувати обов'язуючий в стейті Ню Йорку закон, який в засаді забороняє аборти, звужуючи їх переведення тільки до рідких випадків. Пані Кук є адвокаткою і матір'ю двоє дітей. Вона арґументує свій внесок, що жінка, а не держава повинна вирішувати такі справи, які стосуються її життя і родини. Вона є республіканкою з Ітаки і членом Освітньої Комісії в Асамблеї. Вона переконана, що в її стилізації той закон перейде без великого спротиву збоку Католицької Церкви.

У СВІТІ

НОВИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР МАРІЯНО РУМОР ЗАЯВИВ у парляменті, що закордонна політика Італії буде спіратися на трьох стовпах: Атлантійському Союзі (НАТО), Европейській Економічній Спільноті та Об'єднаних Націях. Щоб піти назустріч „лівим", які критикували попередній уряд за його союз з Америкою, що веде В'єтнамську війну, Румор заявив, що Італія обмежить своє заінтересування до Атлантійського й Середземноморського обширів.

ВІЙСЬКО БІЯФРИ ВІДБИЛО від державного війська Ніґерії місто Оверрі, витиснувши ніґерців у вуличних боях та в боротьбі від дому до дому. Біяфрійці перейшли до контр-офензиви, діставши видатнішу допомогу від Франції. Центральному урядові Ніґерії допомагає головно Москва, ворожа кожному самостійницькому рухові у світі. Біяфра була Східньою провінцією Ніґерії, від якої відкололася.

„ВІДНАЙШОВСЯ" ЗАГУБЛЕНИЙ ГОЛЛЯНСЬКИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН *„Волрес" (морж)*: тому, що востаннє бачили його біля берегів Північної Ірляндії, то велике число британських кораблів і літаків брали участь в розшуках за підводним човном, який проте вигринув власними силами в минулий понеділок. Британська адміністрація ствердила, що непорозуміння постало внаслідку зіпсованої системи радіо-комунікації.

ЛІДЕРИ ЗАХІДНЬОЇ ЕВРОПИ СТУРБОВАНІ можливістю зустрічі президента Джансона з Косиґіним — твердить журнал „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт". З такої зустрічі — твердить преса Західньої Европи — не може вийти ніяке путнє реальне діло, а тільки Москва використає її для своєї пропаґанди, з дальшою моральною шкодою для вільного світу.

ВПЛИВИ СОВЄТІВ ЗРОСТУТЬ на Блзькому й Середньому Сході, як тільки буде відкритий Суезький канал: до такого переконання дійшов кол. пенсилвенійський губернатор Вілліям Скрентон, який їздив до столиць 5-ох держав Близького Сходу з доручення Ніксона. Скрентон, твердить преса, був сильно вражений великими впливами і значенням, що ними користується Совєтський Союз в арабському світі. Тому він і радив підходити об'єктивніше до проблем і почувань 200 мільйонів арабів, які оскаржують ЗСА в однобічному підтримуванню 2,5 мільйонового Ізраїлю. Деякі американські коментатори твердять, що це Конґрес накидає Державному Департаментові беззастережну підтримку Ізраїлеві з нехтуванням суґестій арабського світу, внаслідку чого Єгипет, Сирія, Ірак і Ємен стали практично сателітами Москви.

ВЕЛИКІ ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ ТА НОВІ ЗУСИЛЛЯ І ВКЛАД В УКРАЇНСЬКИЙ РОЗВИТОК БУЛИ ПРЕДМЕТОМ КІНЦЕВОРІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНС

Джерзі Ситі. — В суботу, 22-го лютого 1969-го року сповниться 75 років з того часу, як у пенсилвенійському вуглекопському містечку Шамокіні був створений Український Народний Союз, перша крайова братерсько-запомогова і суспільно-громадська організація українських поселенців на американському континенті. Тим то і великий ювілей 75-ліття УНСоюзу в 1969-му році проходитиме під знаком ювілею суспільно-громадської організації українських поселенців в Новому Світі ,що її започаткували перші українські священики-піонери. Характер цих ювілейних святкувань та зустрічі ювілейного року новими зусиллями та новим вкладом в багатобічний український розвиток були одним з головних предметів кінцеворічних нарад Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу, що відбулися тут упродовж дня в його головній канцелярії у вівторок, 17-го грудня. В нарадах, що їх відкрив і ними проводив головний предсідник Йосип Лисогір, взяли, крім нього, участь усі інші члени Екзекутиви: заступники головного предсідника інж. Степан Куропась і пані Марія Душник, заступник гол. предсідника і директор Канадійської канцелярії УНС Богдан Зорич, заступник головного предсідника і керівник рекордового відділу Володимир Сохан, головний секретар і керівник організаційного відділу д-р Ярослав Падох і головний касир дир. Петро Пуцило, як також голова Головної Контрольної Комісії д-р Володимир Галан і ред. Антін Драган.

Створено Почесний Ювілейний Комітет

Під час обміркування ювілейних святкувань поінформовано, що мавши на увазі загально-народний характер цих святкувань створено Почесний Ювілейник Комітет, до якого запрошено в першу чергу всіх ВПреосв. Владик Українських Католицької і Православної Церков та ВПреп. Голів Українських Протестантських Згромаджень ЗСА і Канади, голів центральних українських крайових репрезентацій ЗСА і Канади та губернаторів усіх тих стейтів Америки і провінцій Канади ,в яких УНСоюз має свої відділи. Більшість із запрошених уже зголосили свою участь у цьому Комітеті.

Ювілейний бенкет, прем'єра нової опери Всенародний Фестиваль

Ювілейні святкування будуть започатковані великим Ювілейним Бенкетом, що відбудеться в саму 75-ту річницю створення УНСоюзу, в суботу 22-го лютого в готелі Комодор в Ню Йорку. Черговою великою імпрезою буде прем'єра інтенсивно підготовлюваної вже від довшого часу нової опери проф. Антона Рудницького „Анна Ярославна" до лібретта Леоніда Полтави. Прем'єра відбудеться в репрезентативній Карнеґі Гол в суботу, 24-го травня 1969-го року та буде повторена чергового дня, в неділю 25-го травня, в Тавн Гол у Філядельфії. В тижні від 26-го травня того року відбудуться на Союзівці річні наради Головного Уряду УНС, а під кінець того тижня, в п'ятницю 30-го травня, коли припадає Пропам'ятний День, відбудеться в місті створення УНСоюзу, в Шамокіні, врочистість відкриття Пропам'ятного Каменя на пошану піонерів-основоположників організації Американської України та бенкет. Чергового дня, в суботу 31-го травня буде там же всенародний ювілейний фестиваль з виступами найкращих мистецьких ансамблів.

Це тільки головніші ювілейні імпрези. Подібні відбуватимуться по всіх осередках українського поселення в ЗСА і Канаді, з участю федеральних, стейтово-провінційних та міських репрезентантів. Відділи УНСоюзу чи Окружні Комітети Відділів повинні вже почати підготову до місцевих ювілейних святкувань, ініціюючи насамперед створення по всіх наших громадах Ювілейних Комітетів з участю репрезентантів усіх місцевих установ і організацій.

Ювілейні публікації

Найбільшою і найважливішою публікацією УНСоюзу в його ювілейному році буде другий том Англомовної Енциклопедії Українознавства під головною редакцією професора д-ра Володимира Кубійовича. Цей том, як і перший в 1963-му році, появиться у видавництві і під фірмою Торонтського Університету в червні 1969-го року.

В січні 1969-го року буде надрукований у в-ві „Свобода" та висланий всім 20.000 передплатників „Свободи" ювілейний збірник-альманах у 75-річчя УНСоюзу: „Українська Заморська Твердиня". До 75-ліття створення УНСоюзу 22-го лютого появиться також люксусовий „Ювілейний Звіт" із сконденсованими звідомленнями всіх екзекутивних урядовців про працю і досягнення УНСоюзу в організаційній, фінансовій, культурно-видавничій та інших ділянках його активности. В підготові до друку є велика праця відомого українського письменника Уласа Самчука: „Союз незнаних" з присвятою: „До 75-ліття творчого, будуючого і організуючого діяння Українського Народного Союзу та пам'яті його благородних основоположників, будівничих і прапороносців".

Збільшена на 75 відсотків дивіденда

Головний предсідник Й. Лисогір поінформував, що винесена Головним Урядом на останніх річних нарадах постанова, щоб з нагоди 75-ліття УНСоюзу збільшити в 1969-му році висоту виплачуваної членам УНС дивіденди на 75 відсотків, уже має апробату відповідних властей та буде виплачена.

7.500 нових членів

До ряду інших ювілейних зусиль з нагоди 75-річчя УНСоюзу в 1969-му році прилучиться в першу чергу велика ювілейна організаційна кампанія з кінцевою метою включити в організаційні рямки УНСоюзу і тим самим Української Громади в ЗСА і Канаді щонайменше 7.500 нових членів. Схвалено спеціяльні нагороди та почесті для тих, що матимуть найкращі успіхи в цій кампанії.

Будова нових приміщень

Існують всі вигляди на те, що в 75-ліття УНСоюзу в 1969-му році почнеться вже також і будова нових приміщень для Головної Канцелярії та в-ва „Свобода". Про заходи в цій справі інформували гол. предсідник Й. Лисогір та гол. касир Петро Пуцило. Досягнено порозуміння щодо придбання відповідної площі і тепер приготовляється відповідне контрактове оформлення цієї справи ,як і перевірка пригожости площі під запляновану будову.

Поширення діяльности на суспільну службу

Приявний на нарадах голова Головної Контрольної Комісії д-р Володимир Галан, що є рівночасно президентом Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, інформував Екзекутиву про можливості і потребу поширення братської активности УНСоюзу на суспільну опіку його членам. Виявляється, що між нашими громадянами трапляються люди в потребі тільки тому, бо не знають скористати з місцевих та стейтових чи федеральних законів доброчинности. Допомога в цьому відношенні є у нас дуже на потребу. Д-р Ґалан пропонує зробити у Філядельфії спробу для поширення активности УНСоюзу на цю ділянку і, як вона виправдається, її можна буде поширити на країну. Рішено перевірити ці можливості.

$1.000 на коляду для ЗУАДК

Перед закінченням своїх кінцеворічних нарад, Головний Екзекутивний Комітет, мавши на увазі недалекі Різдвяні Свята і традиційну Коляду на харитативну діяльність Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, схвалив асиґнувати на ту ціль в цьому році дальших $1.000.00

ЗВІТИ ГОЛОВНИХ ЕКЗЕКУТИВНИХ УРЯДОВЦІВ

Перед обміркуванням та вирішенням згаданих і багатьох інших справ, Головний Екзекутивний Комітет почав свої кінцеворічні наради традиційно звітами головних екзекутивних урядовців. Серію звітів започаткував головний касир дир. Петро Пуцило.

Звіт головного касира Петра Пуцила

Головний касир дир. Петро Пуцило на початку свого звіту ствердив, що УНСоюз з кінцем жовтня ц. р. мав $ 34,754,115.81 майна. В жовтні було всіх прибутків, з вкладок та відсотків від інвестицій, на суму $1,234,287.-96. Видатки в тому місяці виносили $1,209,826.60. Майно УНСоюзу з кінцем жовтня було інвестоване так: готівка — $ 350,956.36; вартісні папери (бонди) — $24,578,-787.18; гіпотечні позички — $ 8,659.416.46; позички членам — $532,858.69; реальності — $580,984.87; друкарські машини — $ 51,112.-25. Звітодавець в дальшому поінформував про закупи і вартість нових вартісних паперів та про уділені нові гіпотечні позички. В своїх заввагах він у першу чергу ствердив ринкову тенденцію дальшого збільшування відсотків як від інвестицій у

(Продовження на стор. 3-ій)

Вийшла з друку книжка д-ра В. Ґалана „Батерія смерти"

Джерзі Ситі. — Саме появилася з друку книжка д-ра Володимира Ґалана, президента ЗУАДК-ту і ОбВУА, голови головної Контрольної Комісії УНСоюзу й президента Будівельно-позичкової Каси у Філядельфії, під наг. „Батерія смерти". Це спомини автора, який був активним старшиною - артилеристом Української Галицької Армії від самого початку її існування по її трагічний кінець. Ті воєнні спомини, писані хронологічною методою, у формі вояцького щоденника, доповнені споминами з перебування у Чехословаччині на студіях та, після того, з громадського життя в З'єднаних Стейтах. Найбільш активна, здебільша керівна участь д-ра Володимира Ґалана в Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті і його переселенській та допомоговій акції, як також в комбатантськолу русі в Америці — становлять левину частину т и х громадських споминів. Автор звертає теж увагу на поважні успіхи американських українців за часів існування Об'єднання Українньских Організацій в Америці в 20-их і 30-их р.р. Книжка ілюстрована в тексті світлинами та 5-ма кольоровими баталістичними образами Леоніда Порфецького, окремо наприкінці додано аркуш самих світлин видатних військовиків, що про них мова в тексті. Надзвичайно цінними є мали й схеми, виконані Йоахимом Вишневецьким. Вступне слово п.н. „Вояк — громадянин і його книжка" написав Іван Кедрин, а мистецьку обкладинку зладив арт. мал. Богдан Божемський. Книжка вийшла у Видавництві „Червона Калина", а складалась у друкарні „Свободи". Вона має 240 стор. друку, крім карт і схем. З нагоди появи „Батерії смерти" відбулось в домівці друкарні „Свободи" в минулий вівторок 17 ц. м. скромне прийняття з участю автора, всіх членів Екзекутиви УНСоюзу, що мала в тому дні наради, Видавництва „Свободи" й друкарні.

Ніксон відвідав Об'єднані Нації — обіцяв їм підтримку

Об'єднані Нації — Ричард Ніксон склав у вівторик 18 ц. м. „приватні" відвідини генеральному секретареві Об'єднаних Націй У Тантові ,при чому розмовляв з членами американської амбасади при ОН і деякими іншими делеґатами. У товаристві Ніксона знаходились призначений ним на нового державного секретаря Вілліям Роджерс, зв'язковий між ним і президентом Джансоном в міжнародних справах дипломат Роберт Морфі, головний дорадник у закордонних справах Генрі Кіссінґер та теперішній амбасадор в ОН Джеймс Віґґінс. При вході до амбасади ЗСА при ОН ,що міститься навпроти палацу ОН, привітав Ричарда Ніксона голова державної аґенції для справ роззброєння, Вілліям Фостер, який, до речі, зголосив вже на руки президента Джансона свою димісію, щоб залишити Ніксонові вільну руку в його політиці в ділянці роззброєння. Ніксон запевнив генерального секретаря Он У Танта, що він ;як новий президент ЗСА, даватиме всебічну підтримку Об'єднаним Націям, як інструментові мира. Згодом Ніксон заявив, що велике враження зробили на нього інформації про соціяльну й економічну працю що її проводять Об'єднані Нації в усьому світі. Зате Ніксон знову не виявив прізвища нового амбасадора ЗСА в ОН ані теж нічого не сказав про своє відношення до справи ратифікації договору проти поширення атомової зброї. Його пресовий речник Роналд Зіґлер обмежився до ствердження, що це принцип Ніксона — не висловлюватись публічно до справ внутрішньої і закордонної політики, поки ще урядує президент Джансон.

Між Сайґоном і Вашинґтоном напружені відносини внаслідку висловів Клиффорда

Париж. — Керівники американської делеґації на Паризьку конференцію про В'єтнам Аверелл Гарриман і Сайрус Венс перевели понад двогодинну нараду з керівниками південно-в'єтнамської делеґації віце-президентом Нґуєном Као Кі і Фам Данґ Лямом, що стосувалася головно напруження, яке настало внаслідку різних докорів секретаря оборони Кларка Клиффорда на адресу Південного В'єтнаму, що ніби гальмує Паризькі переговори, та не менш різкої реакції збоку Нґуєна Као Кі, який три дні тому закинув Клиффордові, що той „має хист говорити невідповідні речі у невідповідному часі". Після тієї наради в Парижі Нґуєн Као Кі заявив журналістам, що він здавав собі справу, що уряд Південного В'єтнаму стоїть „під натиском". Коли журналісти просили його уточнити це, то він заявив коротко: „Он хоч би збоку Клиффорда". Мабуть під впливом заяви секретаря оборони Клиффорда, що ЗСА можуть безпосередньо порозумітися з Північним В'єтнамом щодо обопільного відкликання своїх військ з Південного В'єтнаму із залишенням Південному В'єтнамові полагодження своїх „політичних" справ, демократичний сен. Джордж МекҐоверн, який завжди належав до ліво-ліберального крила своєї партії і був противником участи ЗСА у В'єтнамській війні, назвав Нґуєна Као Кі „маленьким диктатором", який повинен вернутися до Південного В'єтнаму й битися з своїм військом проти комуністів, щоб американці могли якнайскоріше вернутися до дому. З другого боку головний командант американських військ у В'єтнамі, генерал Крейтон Абрамс висловився проти відкликання з вод В'єтнаму будь-яких воєнних кораблів із Сьомої фльоти, що перебувають на тих водах, зокрема великих літаконосців.

У березні почнуться в Женеві нові розмови про роззброєння

Об'єднані Нації. — На 126-членній Політичній Комісії Об'єднаних Націй голова американської державної Аґенції для контролі зброєнь і роззброєння Вілліям Фостер виявив, що між ЗСА й СССР дійшло до порозуміння, що 6 березня мають розпочатись на терені Женевської конференції роззброєння розмови на тему обмеження ядрового озброєння.ЗСА наполягали від трьох років, щоб вести такі розмови, — літом цього року Совєти врешті погодилися, але їх інвазія до Чехо-Словаччини практично внеможливила будь-які безпосередні контакти й ділові наради. У вівторок 17 грудня згадана Політична Комісія ОН прийняла 97-ма голосами без спротиву резолюцію із закликом до ЗСА й СССР, щоб вони розпочали розмови про обмеження ядрово-ракетної зброї. Совєти, як за кулісами підготовили ту резолюцію, намагаються робити нею натиск на новий уряд Ричарда Ніксона, який не квапиться до активного „співіснування". Зате однаково ЗСА як СССР епротивилися, щоб скликати надзвичайну сесію цілої 126-членної Комісії роззброєння Об'єднаних Націй, відклавши цю справу до наступної сесії Генеральної Асамблеї. На таку сесію наполягали неатомові держави, невдоволені текстом договору проти поширення атомової зброї, який бере на увагу тільки інтереси атомових держав із замалою ґарантією безпеки та замалою увагою до інтересів держав неатомових.

ЮВІЛЕЙНИЙ ВЕЧІР ПОЕТА І ПИСЬМЕННИКА ВАСИЛЯ БАРКИ

Ню Йорк. — В приміщенні Українського Інституту Америки на 5-ій евню відбудеться 21 грудня Ювілейний літературний вечір поета, прозаїка та есеїста Василя Барки, заініційований „Словом" ОУП з нюйоркською Групою. Дохід з того вечора призначений на видання збірки поезій В. Барки „Лірник". З нагоди 60-річчя з дня народження Василя Барки, поета вже вшановував 86-ий Відділ СУА в Нюарку, який перевидав його повість про штучно викликаний Москвою голод в Україні в 1932-33 рр. „Жовтий князь".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Невикористані нагоди

Говорячи безперервно про конечність приєднування приятелів українській визвольній справі, про таке виховування дітей і молоді в чужомовному оточенні, яке зберегло б українську національну громаду в ЗСА, ми водночас прогавлюємо багато першорядних нагод і можливостей, що їх маємо в обох цих найважливіших ділянках американсько-українського життя. На цьому місці вже зверталося увагу на триденну конференцію Американського Історичного Товариства, що відбудеться наприкінці цього місяця у Ню Йорку і де між кількадесятьма доповідями нема ні одної на українську тему, а між 408 зголошеними учасниками ні одного українця. Ця відсутність українського імени тим дивніша, що на історичні з'їзди в різних містах Европи, які відбулися в останніх роках, завжди виїздили українські професори-історики з ЗСА і або виголошували доповіді, або брали активну участь в дискусіях.

Але бувають випадки, коли наші люди не використовують нагоди просто тому, що не знають про неї. Ось, наприклад, від 2-го січня 1968 року діє закон під офіційною назвою „Акт про двомовну освіту''. Цей закон охоплює програму, на виконання якої схвалено 15,000.000 дол. до кінця бюджетового 1968 року, себто до 30 червня 1968 р., і дальших 70,000.000 до 30 червня 1970 р. По суті ж та програма передбачає двомовне навчання в народних і середніх школах у тих стейтах і повітах, де зосереджені родини, що їх діти у віці від 3-ох до 18-ох років слабо володіють або зовсім не володіють англійською мовою. Щоб вони могли користати із шкільної науки згідно з законом про обов'язкове навчання, названий закон облегшує їм вивчення англійської мови і водночас запевняє збереження їхньої рідної мови.

Загал американських українців, на жаль, не знає про існування такого закону. Нам відомо тільки про одну місцевість у стейті Ню Джерзі, де кілька українських родин під кермою енергійного лікаря зажадали застосування того закону в місцевій школі і де дійсно навчання відбувається не тільки англійською, але й українською мовою. З інших національних груп в Америці найбільше використовують цей закон японці на Заході й порторіканці на Сході Америки. Американська Конституція, закони й притаманний „американський спосіб життя'' дають величезні можливості для різнородної української діяльности — однаково в ділянці інформаційної служби, як і для власної духової та матеріяльної користи.

Таємний терор

Є одна принципова розбіжність між комуністичним судівництвом і судівництвом у вільних країнах: на Заході суд і влада мають доказати підсудному його провину — у країнах „диктатури пролетаріяту'' людину заарештовують, ставлять під суд і вимагають, щоб вона доказала безпідставність судового обвинувачення. Подекуди в Америці гуляють на волі проступники з середовища мафії, поліції відомі їхні прізвища, адреси, але поки органам правосуддя не пощасть здобути безсумнівні докази їхнього злодіяння, доти їх не вільно судити.

Цілковито інша картина в країнах „соціялістичної демократії'', а вже особливо в СССР. Масові арешти, хвилі кривавого терору, чистки, засуди, винищування — все це було на порядку дня за Леніна, коли діяла ЧК, а потім за Сталіна. ЦК КПСС довів країну до якогось завороженого кола терпінь: батька заарештовували серед ночі, як „ворога народу'', родину викидали з помешкання, дружину позбавляли праці, голодні діти врешті-решт розбігались сотнями тисяч, потім їх ловила міліція і засуджувала, як бродяг. Ті, що викликали нещастя, породжували зло — виступали потім у ролі суддів. . . Терор частково вщух за Хрущова, тоді бодай не забирали людей опівночі з ліжка у тюрму. Але нестримний гін людини і народів до свободи змусив червоноімперський уряд у Москві знову й знову вдаватися до безпідставних арештів ще й удавати перед світом, що совєтський режим „еволюціонує''. Мовляв, були помилки „за культу особи'', а тепер вже щось інше. Україна, мабуть, найкраще знає, що означає це „інше'', хоча б із прикладу понад 200 своїх інтелектуалістів — молодих синів і дочок українського народу, безпідставно засуджених на таємних судах. Але в мордовських та інших в'язницях сидять не тільки українці, там є люди всіх поневолених націй. Таємні арешти продовжуються, і не лише в СССР. „Ню Йорк Дейлі Нюз'' із 11 грудня, наприклад, повідомив, що в Східній Німеччині заарештовано до 700 осіб молоді за протест проти окупації Чехо-Словаччини. Засуди безневинних людей лише підсилюють спротив режимові.

Мих. Килимний

„ДОКТРИНА БРЕЖНЄВА'' І МОСКОВСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ

Куритиба. — На цих сторінках уже не раз писалося про застій комунізму в його московській інтерпретації, про відсутність пошукувань у теоретичній і програмовій площинах нових визначень, засад, формулювань. Писалося також, що все те „заморозив'' Сталін, фігурально висловлюючись, обезголовивши не тільки залишених ще Леніним старших теоретиків, а й представників молодшої ґенерації, які подавали надії сказати щось нове в справі побудови суспільства, базованого на уяві Маркса та Енґельса. Хрущов за „десятирічку'' своєї влади спромігся на дуже коротке „окреслення'': „Комунізм — це хліб з маслом для всіх. І більше нічого''. Це хрущовське визначення комунізму, хоч яке з першого погляду речеве, силою обставин перетворилося в теоретичне, навіть у проблематичне, бо практично населення тоді не було забезпечене не тільки „хлібом з маслом'', а й самим хлібом, адже СССР купував збіжжя у „капіталістичних акул''.

Похрущовське керівництво довго відмовчувалось на тему, яким має бути комунізм і „на скільки відсотків'' його вже побудовано в Совєтському Союзі. Воно тоді само не знало, на яку ногу ступити. Отак було аж до XXIII з'їзду КПСС. На тому ж з'їзді Брежнєв загорлав про конечну потребу „зміцнення дисципліни'', а Косиґін повідомив, що і в майбутньому в СССР загальної рівности не буде — одні вчитимуться, а потім керуватимуть, а інші фізично працюватимуть все своє життя. Отже, перемогла сталінська настанова — тримати всіх і вся в поліційних кліщах і далі зміцнювати державний капіталізм, найгірший, як показала конкретна дійсність, устрій в історії світу. Під таким оглядом „комунізм'' в СССР можна вважати майже побудованим.

Нове слово відносно комунізму вирішили сказати в Чехо-Словаччині після січня цього року, коли усунули від влади сталінця Новотного. Та те слово не прийшлось в Кремлі до смаку.

Комунізм, такий, яким його успадкували большевики від Сталіна, цілком відповідає московському месіянізмові, шовінізмові та загарбництву. Прикриваючись отим сталінським комунізмом, можна йти далі на підбій світу, ізолювати червоний Китай, тимчасово, звичайно, а згодом розправитися і з ним. Через те у голошенні більшої волі людині, у свободі преси, зборів, у „власному шляху до соціялізму'', — в тій чехо-словацькій „єресі'' імперіялістична Москва відчула для себе смертельну небезпеку.

Більша воля для людини —приваблива звучить для мас населення, навіть тих, що виросли та виховались у совєтській системі. І це таки негайно виявилось скрізь в СССР, де справа дійшла навіть до вимог представників різних націй, в тому числі й російської, лібералізувати режим, якому перевалило вже за п'ятдесят років.

Не менш принадливою є й концепція „власного шляху''. Це також відразу відчулося в СССР, зокрема в Україні і в сателітних країнах, особливо в Румунії. В ЦК КПСС зрозуміли, що, погодившись на цю концепцію, Москва не тільки втратить ґрунт для дальших загарбань, а й може позбутися того, що загально називається російською або червоною імперією.

Дальші події відомі. Спочатку Кремль зорганізував „балачки на розум'' з чехословацькими лідерами у Варшаві, Черній і т.ін. Потім, під виглядом маневрів, провів спробу окупацію Чехо-Словаччини, і нарешті, коли такі заходи не принесли належного ефекту, прийшла черга на нічим неприкриту окупацію непокірного члена Варшавського Пакту. В завершенні цих подій народилась „доктрина Брежнєва'', яка, без перебільшення можна сказати, не тільки здивувала, а й злякала багатьох.

„Доктрина Брежнєва'', коли очистити її від словесного намулу, звучить так: хто вже потрапив до „соціялістичної спільноти'', той видертися з неї не може. В кожній країні „соціялістичної співдружности'' допускаються окремі, незначні специфічності-відхилення в побудові комунізму, але засади, основні завдання, мета і способи осягнення її для всіх одні й ті самі. Жадна „соціялістична країна'' поза СССР не має права вести власну закордонну та внутрішню політику і провадити свою економіку всупереч загальним інтересам „спільноти''. Коли ж у якійсь із цих країн виникає загроза для „соціялістичних здобутків'', усі інші „братні'' країни приходять їй з „допомогою'' для ліквідації тієї загрози. Коли для всієї „спільноти'' чи для окремого її члена виникає небезпека збоку котроїсь одної або й кількох капіталістичних держав — єдиним фронтом виступають всі країни „соціялістичної співдружности''.

Отже, все має діятися згідно з плянами, наказами та інтересами Москви, а члени „спільноти'' в її руках є лише інструментом. І критикувати Москву нікому з них не вільно, це вже практично показано під час „нормалізації'' відносин у Чехо-Словаччині. Таким чином „доктриною Брежнєва'' фактично „узаконено'' поширення Російської імперії на сателітні країни, за вийнятком Юґославії та Альбанії, які для Кремлю є близом в оці. Одночасно також розкрилася й перспектива майбутніх московських загарбань, їх „географічні напрямні''.

Минаючи Румунію, якій, очевидно, уготована доля Чехо-Словаччини, московський імперіялізм цілиться суходолом на згадані вище Юґославію та Альбанію, потім на Австрію, а там і на Західню Німеччину. На Середземномор'ї націлення Москви ще тяжко окреслити, бо звідти відкриваються брами в усі частини земної кулі. Та, поза всяким сумнівом, насамперед під загрозу московського „місіянства'' підпадають арабські країни, з одночасним тиском на Ізраїль, а на европейському континенті в небезпечному сусідстві опиняться ті ж таки Юґославія, Альбанія, а далі Греція, Туреччина й Італія. Ось чого можна сподіватися в недалекому майбутньому від практичного здійснення „доктрини Брежнєва''.

Однак, як каже українське прислів'я, „не було б щастя, та нещастя помогло''. „Доктрина Брежнєва'' майже всім і кожному відкрила очі на дійсний стан речей. Брежнєв здемаскував московський комунізм, розкривши перед цілим світом його шовіністичну та імперіялістичну суть. В самій же орбіті червоної імперії відкрилося безмежне поле для співпраці і спільних чинів поневолених Москвою народів.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЗАКОН ПРО НАЦІОНАЛЬНОСТІ В ЧССР

Газета „Нове Життя'', що появляється в Пряшеві, надрукувала в числі з 16-го листопада ц.р. „Конституційний закон з 27-го жовтня 1968 р. про місце національностей в Чехо-Словацькій Соціялістичній Республіці''. Для інформації читачів передруковуємо його в цілості:

Національні Збори Чехословацької Соціялістичної Республіки, зважаючи на те, що трудящий народ Чехословацької Соціялістичної Республіки, який є джерелом всієї державної влади, творять у спільній батьківщині та нерозривній єдності разом з чеським і словацьким народом також мадярська, німецька, польська та українська (русинська) національності і що ці національності в дусі політики Національного Фронту беруть активну участь у розвитку країни і розвивають при цьому і власні форми національного життя, прагнучи далі поглибити і зміцнити братерське співжиття і солідарність народів і національностей, забезпечити національностям участь у державній владі і дати їм дійові запоруки дальшого розвитку, прийняли такий конституційний закон:

Ст. 1. Чехословацька Соціялістична Республіка, як спільна держава чехів, словаків та національностей, які в ній живуть, забезпечує у дусі соціялістичної демократії та інтернаціоналізму мадярській, німецькій, польській, українській (русинській) національностям можливість та засоби всебічного розвитку.

Ст. 2. Національності відповідно до своєї кількости представлені в представницьких колеґіях та в інших виборчих органах.

Ст. 3-1. Громадянам мадярської, німецької, польської та української (русинської) національностей у рамках інтересів їх національного розвитку і згідно з умовами, встановленими законами, забезпечується:

а) право на освіту рідною мовою,

б) право на всебічний культурний розвиток,

в) право вживати своєї мови в урядуванні в областях, де живе відповідна національність,

г) право організуватись у національних культурних і суспільних організаціях,

ґ) право видавати пресу та ширити інформації рідною мовою.

Ст. 3-2. Обсяг і умови прав, наведених у 1-му абзаці, визначать закони.

Ст. 4. 1) Громадянин вільно рішає про свою національну приналежність за власним переконанням.

2) Приналежність до будь-якої національности не може бути жадному громадянину на перешкоді проявляти себе в політичному, господарському та суспільному житті.

3) Забороняються всі форми натиску, спрямовані до денаціоналізації.

Ст. 5. Цей конституційний закон буде реалізований законами Федеральних зборів та законами Національних Рад.

Закони Національних Рад також встановлять, при яких заступницьких колеґіях та виконавчих органах будуть створені органи для забезпечення реалізації прав національностей.

Ст. 6. Положення ст. 25 Конституції (конституційний закон ч. 100/1961 Збірки законів) стають недіючими.

Ст. 7. Цей конституційний закон вступає в дію 1-го січня 1969 року.

САБОТУЮТЬ УКРАЇНСЬКОМОВНУ ПРЕСУ В УКРАЇНІ

Київ. — Здійснюючи на практиці шовіністично-московську вказівку ЦК КПСС „зближення соціялістичних націй'', Союздрук і міністерство зв'язку УССР всіляко саботують розсилання періодичних видань ,що виходять в Україні українською мовою. На невчасне надсилання періодики є скарги читачів і передплатників „Літературної України'', „Молоді України'', журналу „Вітчизна'' та ін. До них долучилась газета „Культура і Життя''. У числі з 28 листопада, в замітці „Чому відмовчується міністерство зв'язку?'', сказано, що ще у вересні газета вимагала від Союздруку та „союзно'' республіканського міністра'' УССР Зінченка, щоб „Культуру і Життя'' вчасно надсилати передплатникам. Згадувалось, що в більшості міст України газета потрапляє на третій день, а в села й на четвертий. Щодо так зв. міністерства, то газета зазначає: „Так вони знають, що доставка „Культури і життя'' організована надзвичайно погано, що газета після виходу з друку майже добу лежить у Києві, що є масові скарги на невчасну доставку тощо. Але далі цих визнань справа не йде''.

Леся Лисак

СВЯТ-МИКОЛАЇВСЬКІ МРІЇ

Жалко, так ностальгічно жалко, що ясного, сивобородого отця Миколая ніби призабувають. . . О, ні, я не кажу, що його зовсім забули, та тільки вже менше тепер дитячих сподівань, дитячої радости. . . Правда, коли в його день піти до церкви, там ще почуєте стару, давню теплу пісню „О, хто, хто Миколая любить'' — ще почуєте. . . Та її, оту пісню, вже такі, як ми, старші співають. Діти уже, мабуть, тієї наївненької пісні не знають. Та й чи багато дітей тепер рідних пісень співає? Та ще й старих?

Тож жалко, що вже немає давньої радости, такої, як колись була. Ще може котрась мати увечері скаже: „Помолися і йди чемненько спати, синку, щоб не чекав на морозі святий отець Миколай''. Хочеться вірити, що ще скаже — і що мамині руки обережно покладуть біля сплячої голівки „дарунок від Святого''. . . А вранці, у грудневий ранок засвітиться промінчик радости в дитячих наївних очах: „Дивись, мамо, що мені Святий приніс!''

Дрібка ілюзій, правда? Та скажіть — хто колинебудь, денебудь міг без ілюзій жити? Як жити без дрібки ілюзій, без дрібки радости?

Жалко, що ілюзії „тепер не в моді''. Жалко, що все стає, чи вже стало таким реальним, таким дійсним. І ще жалко, що вже тепер малі речі не приносять великої радости. . .

Колись в грудневу ніч біля дитячої подушки появлялися невибагливі дрібнички: кілька червоних яблук, кілька пахучих медяників, може, теплі рукавички, може, шалик. . . Нічого великого, нічого дорогого. Інші були часи, інакше думалося. Щоб була велика радість — не треба конче коштовних дарунків. Радість у дитячих оченятах не мірялась кількістю грошей. Радість приходила від сповненого сподівання.

Пригадайте — чи це червоне свят-миколаївське яблуко не було таки найкращим за ввесь рік? А той люкрований медяник із образочком Святого на ньому, чи не був він найбільш пахучим, найсмачнішим? Власне, той медяник був такий гарний, що не було навіть відваги його їсти. . . Кортіло, дуже кортіло — а було ніби страшно, ніби жалко. З'їсти медяник? — тоді вже не буде пам'ятки від святого Миколая. Але як не з'їсти, коли він такий принадливий?

Ах, все пахнуть ті яблука червоні, ті медяники пахучі! Такі невеличкі речі, а такі радісні були. Ні, більше як радісні — були незабутні. . .

Жалко. Сьогодні треба, мабуть, чогось великого, дорогого, щоб прикликати оту давню дитячу радість в очах. Та коли й велика й дорога річ — як тоді сказати, що її приніс Святий, про якого так мало відомо? . .

Жалко, що у довгі осінні вечори, коли дощ хлюпотить за вікном, мало-хто скаже: „Будь чемний, синку, бо інакше святий Миколай не прийде до тебе''.

***

На вулицях і в крамницях уже голосно сміється Санта Клос. Він у червоному одінні, пузатий, патлатий. Він добродушний, але хіба його можна поважати? Він бере дітей на коліна, цитає, дає обітниці. Але хіба можна ним отак радіти, як колись, коли вранці лежали біля подушки малі дарунки від тихого Святого? . .

Не треба б смутку, коли приходить такий радісний день. Краще повернутись думкам у вчорашній день. Той давній день давнього дитинства.

У церкві ще заспівають стару пісню. Примкнути тоді очі. Побачити своє місто, село. Білий сніжок, біленький, свіжий. Думати, що в ту грудневу білу ніч саночками із сріблястими дзвінками їде Святий. До кожної хати, де „чемні'' діти, приїде. Тихо, щоб нікого не збудити, у хату зайде, біля подушки пакуночок покладе. І далі поїде. А у сонній голівці на подушці такі ясні сни снитимуться. . . А пробудження вранці буде ще краще — буде таке гарне, як здійснена мрія.

В церкві співатимуть давню пісню, а хтось побачить давні картини: „Ой, який щедрий той Святий був! Не тільки яблука й медяника приніс, але й дві книжечки! Така радість, така несподіванка!''

І знов жалем війнуло. Бо хтось сказав: „книжечки''. Коли б сьогодні такий дарунок святий Миколай приніс, то . . . то чи була б така радість, як тоді? Ні, не полеміка це. Скажіть, прямо скажіть — як багато тепер дітей читають українські дитячі книжечки? Як багато дітей радіє дарунком української дитячої книжечки? . .

Можливо дехто з нас все ще „не розуміє'', все ще не може погодитися із „новим світом'' — новими часами, в яких так багато іншого. . . та нерідного. Можливо — дехто думає, що добробут — це добре, але надто великий добробут — це вже не так добре. . . Бо у ньому забувається про великі радості, що приходили від невеликих дій — таких, як дбайливі мамині руки, що загортали у папір книжечку від „Святого отця Миколая''. . .

Добрі мамині руки — ясна радість у дитячих очах — і десь далеко невидимі срібні дзвіночки доброго Святого. . . Ілюзії та сповнення дитячих мрій. Простеньких мрій — про пахуче яблуко, про люкрований медяник, про книжечку з образками.

Простіть ностальгічні мрії. Заспівайте ще раз — заспівайте мені, всім тим, що тужать, цю давню пісню про доброго Святого. Може та пісня принесе відблиск давньої дитячої радости. . .

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

СВОБОДА ЦІНИ НЕ МАЄ

Ярослав Гайвас

(18)

Знов у тюрмі

В Промбанку чекала мене тяжка переправа. Працював я там уже пару років, перейшовши усі щаблі від найнижчого до дуже високого. Роботу полюбив, багато дечого навчився і, можна сказати, не було нічого в тій інституції, в її діяльності мені невідомого. А до того була там надзвичайно симпатична група людей, які дружньо співпрацювали, допомагали один одному і старалися всіма силами розбудувати установу. Коли треба було працювати десять, дванадцять чи й більше годин на добу, ніхто ніколи ні словом не обмовився. Коли треба було залишитися після праці й комусь у чомусь допомогти, це було також самозрозумілою річчю.

Одним словом, ми всі творили групу друзів, які твердо рішили поставити ту піонерську інституцію на якнайбільші висоті. І через те не диво, що й успіхи ми мали і серед своїх і серед чужих. Певно, робили ми також помилки, можливо й великі. Але й роботу величезну зробили. Завдяки Промбанкові на не одній ділянці українського господарського життя ми рішуче зірвали з відставанням і далеко пішли вперед. Дехто пророкував Промбанкові крах. Не будемо сьогодні спорити про це. Але ніхто не заперечить, що так чи сяк завдяки Промбанкові, його новим методам, ентузіязмові, розмахові наше господарське життя почало розвиватися жвавіше, вийшло на новий, вищий позем.

А до того Промбанк був у великій мірі ділом рук членів ОУН. Звичайно так і говорили „банк ОУН''. І власне цей банк і тих друзів я покинув у розпалі їхньої роботи, у чималих труднощах, викликаних воєнною психозою і масовим вибиранням ощадностей і іншого роду депозитів. Тоді власне, коли мене, може, найбільше було потрібно, мене не стало. Певно, що інші, мені здавалося важливіші завдання змусили мене до цього, але все ж таки, як подивитися людям в очі? І нікому з них я нічого не сказав перед виїздом! Все одно їхати треба було.

На щастя, першим зустрів мене Роман Мицик. Широкоплечий, завжди усміхнений, доброзичливий бойовик УВО, який, правдоподібно, не забив мухи в своєму житті, зрадів, як дитина, коли побачив мене в дверях:

— Ходіть, ходіть і розказуйте! Ми догадуємося, де ви зникли. Шкода, але як треба, то треба.

Ці теплі, гарячі, дружні слова поставили мене на ноги. А цього треба було мені дуже. Бо вже насував стрункий, бистрий і завжди діловий Володимир Яцишин, головна пружина банку. А він не знав нічого іншого, як тільки працю і успіх. Працюєш — добре, не працюєш — нікуди не годишся. Маєш успіх — добра людина ,не маєш його — нікуди не годишся. Власне цей Яцишин з розмахом влетів у кімнату, де ми з Мициком розсілися, і почав многозначним: „Шляк би вас трафив, роботи до чорта, грошей треба, а вам романтика у голові!''

Але якось ми з Мициком заспокоїли його, і тоді почалася довга, довга розмова. Обидва вони бачили ясно, що мені до банку повороту немає, але й обидва бачили, що світ зрушив з місця, почалося щось нове, і незабаром банк, його проблеми і вся господарка, мабуть, будуть горіти у якомусь вогні.

На щастя, не було Атанаса Мілянича, головного директора, мозку банку і властиво його ініціятора.

Наговорилися ми доволі. Мені нічого було скривати, де я подівся, бо обидва співрозмовці і так знали, як знали і всі в банку, хоч ніхто ні словечка про це не писнув.

Згодом прийшов і А. Мілянич. Він і слухати не хотів, щоб я залишив Промбанк. — „Це така сама стійка, — казав, — як кожна інша. Покидати її в потребі — це значить дезертувати . . .'' — А коли це не помогло, перейшов на тяжке положення,велику відповідальність, мовляв, треба перевести установу через тяжкі часи, через кризу, а „тоді можете собі йти''. Коли ж і це не помогло, а обидва учасники розмови відмовчувалися, солідаризуючись зо мною, А. Мілянич зрезиґновано закінчив: „Нехай буде й так. Тільки робіть там по-нашому ,по-промбанківському . . . Добре, що ми ще не ввели вас у склад дирекції банку, а то був би клопіт . . .''

Ще тяжча розправа чекала на мене у крайового провідника, Кола. Як тільки я вернувся, переказав зв'язком, що хочу негайно з ним бачитися. Він звелів мені почекати пару днів. І нарешті вибрав тяжкий, сльотяний вечір з холодним осіннім вітром і розмоклі терени Кайзервальду, що притикали до Знесіння. Правда, в таку пору й таку погоду там ніяка жива душа не показувалась.

Ще поки вислухав мій звіт, дав мені на горіхи. Він навіть не взяв під увагу мого оправдання, що, на мою думку, Р. Шухевич мав його повідомити про мій наглий виїзд. Я мав його повідомити й дістати дозвіл на те, тим більше, що, бувши організаційним референтом, я залишив цілу сітку на свого помічника Віка, Левка Зацного, а він, крайовий провідник, нічого про це не знав. Він мені відразу заявив, що витягне з цього висновки, а покищо перейде до мого звіту.

Про мій прихід до Хусту він довідався того самого вечора, коли я там опинився. Він бо мав засекречений кодований зв'язок телефоном зі закордоном, який уживано у наглих справах. Була це своєрідна, як ми сказали б сьогодні, „гаряча лінія' 'і хоч ішла вона на різні телефонічні сполуки у Львові, польська поліція ніколи її не розкрила.

(Далі буде)

ВЕЛИКІ ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ...

(Продовження зі стор. 1-ій

вартісних паперах, так і від гіпотечних позичок, що також дає добрі вигляди для інвестицій союзового майна. Завваґами на організаційні та інші теми закінчив дир. П. Пуцило свій звіт.

Звіт Головного Секретаря

Звітуючи за керований ним організаційний відділ, головний секретар д-р Ярослав Падох подав, що за одинадцять місяців 1968 року УНСоюз придбав 3,400 нових членів. Це менше, як минулого року, але якщо допише місяць грудень, є можливим здобути минулорічний осяг. Канадійські Відділи придбали за поданий час 702 члени. Поміж найуспішнішими Відділами звітодавець назвав новоутворений в цім році Відділ ч. 32 в Філядельфії ім. Ольжича, який придбав рекордове число членів, а саме 146 членів і зобов'язався доповнити його до кінця року до двох сотень. За ним слідують Відділи з Торонта ч. 440 з 59, ч. 407 з 51 та ч. 418 з 50 членами. Відділ ч. 353 з Ню Бронсвик придбав досі 46 членів. З Округ найуспішнішою є філядельфійська з 486 членами, торонтська з 384 та ню-йоркська з 295 новими членами, придбаними в цім році. На 29 Округ 18 придбали 50 або більше членів, а з того числа 12 Округ придбали по сто або більше членів. В звітовому часі найбільш успішними організаторами були Василь Дідюк з Торонта, який досі зорганізував 226 членів, Іван Оденжинський з Філядельфії з 120 членами та Степан Гавриш з Філядельфії з 96 членами. Найкращими організаторками є Софія Куца з Торонта (58 членів), Анна Хомин з Етолкок (31 чл.), Квітка Стецюк з Джерзі Сити (29 чл.) і Софія Оріховська з Нюарку (29 чл.). В останніх місяцях відновлено округу в Міннеаполісі і під цю пору УНСоюз має 29 округ, поза якими все ж таки залишилося 41 необ'єднаних розсіяних Відділів. В цім році засновано чотири нові Відділи в Сарнії, Канада, Філядельфії, Гюстон, Тексас і Ричмонді, Вірджінія. Пороблено старання для заснування нових Відділів.

В УНСоюзі працює 16 постійних організаторів, які досі зорганізували 750 членів. Останньо окружним організатором став Павло Дубас в Монтреалі, а обласним організатором на осередні стейти став у грудні Євген Репета з Дітройту. Головні урядовці придбали 617 членів, що є на 165 менше, як минулого року. Останньо відбулися організаційні курси в Нюарку, Ню Йорку і два в Канаді. З першим днем жовтня розпочалася передювілейна кампанія, яка триватиме до кінця року. Окремі старання пороблено, щоб спонукати сто Відділів, які ще не включилися в акцію збільшення членів й є надія, що вони бодай під самий кінець року виявлять активність, що допомогло б успішно закінчити цей черговий рік праці з новим поважним прибутком у членах. Головний секретар закінчив свій звіт пропозиціями щодо дальшої праці та щодо відзначення 75-річного ювілею УНСоюзу в наступнім році, а зокрема щодо винагороди та відзначення довголітних союзових працівників.

Звіт заст. гол. предсідника і керівника Рекордового Відділу

Заступник гол. предсідника і керівник Рекордового Відділу Володимир Сохан започаткував своє звітування поданням стану активного членства УНСоюзу, яке з кінцем листопада ц. р. виносило 76.425 членів, та числа всього членства в тому ж самому часі 88.269, на що складалося 26.785 членів деп. молоді, 58.291 членів деп. дорослих та 3.193 членів забезпечених акцидентовими грамотами. Навівши точні числа прибутків і втрат членства за 11 місяців 1968 року звітодавець зробив докладну аналізу втрат членів внаслідок суспенз (733), передчасних грошових зворотів (673), виплачення вивінувальних грамот (961), виплат вкладок грамот кляс Р (1,032), та смертних випадків (787). Він ствердив, що в порівнянні з попереднім 1967 роком кількість суспенз у 1968 році значно зменшилася, дещо збільшилося число передчасних грошових зворотів, але значно зросли числа виплачених грамот кляс Е та Р. Базуючи свої передбачення втрат членства на статистичних даних і рекордах грамот, які будуть виплачені в наступному році, звітодавець навів сподівані числа втрат членів у 1969 році, які разом перевищать 6.300 членів. З огляду на ці втрати В. Сохан вказав на потребу посиленої плянової акції забезпечування нових членів і поновного забезпечування власників виплачених грамот, як і покращання забезпеченевої служби. Тому він підкреслив конечність збільшення числа організаторів та фахового вишколу секретарів, щоб всі вони могли успішно поборювати конкуренцію на ринку життьового забезпечення, пропонуючи безсумнівно кращий товар — грамоти УНСоюзу. Звітодавець теж звернув увагу на дані, які виказують, що відділи із запізненим звітуванням та слабшою забезпеченевою обслугою членів втрачають чимало членів беапотрібно, тоді коли упорядковане і солідне діловодство секретарів здобуває їм довіря членів і завжди запевняє дальший ріст членства таких відділів.

Звітуючи про працю Рекордового Відділу, В. Сохан згадав про постійні старання висилати скоро місячні виказзи, рахунки і грамоти нових членів, про листи до власників виплачених грамот із брошурками про потребу більшого забезпечення, листи із переконуванням проти передчасного згрошевлювання грамот, та про полагоджування в якнайкоротшому часі кореспонденції із секретарями, організаторами і поодинокими членами. Він теж поінформував про введення нових друків з вияснениям про управнення членів до допомог і про виготовлення нових листів про перехід молоді до деп. дорослих із кредитами за грамоти кляси Т-16 і Т-18. У звітовому часі звітодавець був викладачем на секретарсько-організаторських курсах в Ню Йорку і в Нюарку ,а також відбув декілька виїздів на Окружні Збори із рефератами про забезпечення в УНСоюзі та організування членської кампанії. Звітодавець згадав коротко про свою співпрацю із „Свободою", як спортовий редактор, а також як дописувач у союзових та інших справах, і про постаєння репортажів з життя українців в Америці для „Голосу Америки". Він розказав про закінчення праці над інформаційними даними про всі відділи УНСоюзу для ювілейного календаря, що її виконав службовик Рекордового Відділу Михайло Юзенів, та про зладження нового реклямового франкотипу для поштової машини (метра) з нагоди 75-ліття УНСоюзу.

Звіт заст. гол. предсідника і директора Канадійської Канцелярії

У своєму звіті заступник гол. предсідника і директор Канадійської Канцелярії Б. Зорич проаналізував рух членства УНСоюзу в Канаді за 11 місяців, подав докладну статистику росту і втрат, ствердивши, що організаційна праця на просторах Канади замикається цифрою 704 новоприєднаних членів та балянсовою надвишкою 175 членів, після покриття усіх втрат. Циферно за 1968 рік по кінець листопада 1968 року, Союзова Канада виказує такі позиції: Стан членства УНСоюзу в Канаді з кінцем грудня 1967 року — 8.413. 30-го листопада 1968 — 8.627, а чистий прибуток був 214 активних членів після відтягнення усіх втрат. Коли додати до цього числа 500 членів з виплаченими грамотами заб., то загальне число членів у Канаді з 30 листопада був 9,127. Звітодавець сподіється, що до кінця 1968 року Канада зорганізує ще додатково поверх 100 нових членів і докінчить балянс організаційної активности чистою надвишкою 250 членів. Звітодавець держав зв'язок із союзовими діячами, Округами і тереном — через виїзди і безпосередні зустрічі індивідуально і гуртово на окремих нарадах, телефонічно і письмово з ціллю заохотити дані відділи чи Округи до пожвавлення організаційної праці і кращих її вислідів. Програма звітування директора Кан. Канцелярії вміщала всі ділянки УНСоюзу в Канаді як гіпотеки, інвестиції, організаційний сектор, організаційний апарат та координацію спільних змагань членства УНСоюзу над збільшенням і ростом цієї інституції у Канаді, Своє звітування доповідач закінчив накресленням майбутньої програми дії всієї системи УНСоюзу в Канаді.

Звіт заступників гол. предсідника інж. Степана Куропася і п-і Марії Душник

Заступники головного предсідника інж. Степан Куропась і пані Марія Душник є одинокими головними екзекутивними урядовцями УНС, які не затруднені повночасно в головній канцелярії та які не мають приділених окремих ділянок праці. Тому і їхні звіти відносяться головно до їхньої репрезентативної активности та до їхньої праці на місцях. У звітовому часі інж. С. Куропась і пані Душник репрезентували УНСоюз на багатьох нарадах і імпрезах і обидвоє беруть активну участь в організаційній кампанії, здобуваючи в ній замітні успіхи.

Звіт Головного Предсідника

Головний предсідник Посип Лисогір у своєму звіті подав характеристику загального стану і активности УНСоюзу в поодиноких ділянках. Характеризуючи фінасову господарку, звітодавець заповів, що в січні ювілейного для УНСоюзу 1969-го року майно цієї установи заокруглиться цифрою 35 мільйонів долярів. Річна сума членських вкладок до УНСоюзу виносить тепер уже понад $2,700.000.00. Прибутки від інвестицій у вартісних паперах виносять кругло один мільйон долярів, а прибутки від інвестицій в гіпотечних позичках виносять пів мільйона долярів, отже УНСоюз має тепер кругло півтора мільйона долярів річного прибутку від інвестицій свого майна. Збільшуються прибутки, але збільшуються і видатки. Виплати посмертних запомог виносять уже 775.000 дол. Звітодавець звернув при цьому увагу на проблему кількох відділів, що спізняються з вкладками. Справа в тому, що нещастя не попереджає, і вже трапилися поодинокі випадки, що забезпечений не прислав своєчасної вкладки, створюючи комплікації для своїх спадкоємців. Секретарі відділів повинні вважати своїм головним обов'язком своєчасно збирати вкладки і негайно пересилати їх до Головної Канцелярії. Гол. предсідник погоджується з гол. касиром щодо тенденції збільшування відсотків від інвестицій в бондах і гіпотеках.

Характеризуючи організаційний стан і розвиток, звітодавець зараховує цей рік до найслабших. Із 26 Округ УНСоюз буде тільки яких 5 або 6, що досягнуть, або перевищать кількість зорганізованих нових членів у порівнянні з минулим роком. Усі інші не досягнуть минулорічних успіхів.

Постійно поліпшує і вдосконалює свою працю та обслугу членів керований заступником гол. предсідника В. Сохановом рекордовий відділ, до якого належить дбайлива перевірка всіх аплікацій нових членів.

Збільшення прибутків „Свободи" вже в жадному разі не може дорівнювати збільшуваним видаткам. Для прикладу згадати б, що самі тільки видатки на поштові оплати збільшилися в цьому році з 13 на 17 тисяч долярів ,отже на 25%. Збільшуються видатки на папір, більше коштує робітник, отже треба подумати про необхідне збільшення прибутків, основну базу яких становлять передплати та оголошення.

Союзівка мала цього року найкращий свій сезон. Її прибутки за 11 місяців виносили 322.000 дол., отже на 50.000 дол. більше, ніж у попередньому „мокрому" році.

Інформаціями про заходи в справі придбання площі та будови нових приміщень для Головної Канцелярії, про заходи для відзначення 75-ліття УНСоюзу та напрямними дальшої праці закінчив головний предсідник свій звіт.

Звіт ред. А. Драгана

Серію звітування закінчив ред. А .Драган, інформуючи Екзекутиву про працю і пляни видавничого відділу в ювілейному для УНСоюзу 1969-му році.

ВИСОКА ОЦІНКА АНСАМБЛЮ П. ВІРСЬКОГО У ФРАНЦІЇ І ПОРТУГАЛІЇ

Як ліві, так і праві газети принесли захоплені рецензії на найновіші виступи Танцювального Ансамблю П. Вірського з Києва. Португальські газети писали про „повінь козаків Вірського з Києва". Ліссабонська газета „А Капітал" повідомляла, що Ансамблю показав високу мистецьку клясу і його виступ важливий ще й тим, що „це перший національний ансамбль, який прибув до нас із СССР". Київська „Молодь України" з 8 грудня, коментуючи виступи, писала, що виступи Ансамблю П. Вірського „знешкодили всі впливи буржуазної пропаганди".

ДІЛИМОСЯ СУМНОЮ ВІСТКОЮ З РОДИНОЮ, ДРУЗЯМИ ТА ЗНАЙОМИМИ, ЩО ВІДІЙШЛА НАГЛО У ВІЧНІСТЬ ДНЯ 17-ГО ГРУДНЯ 1968 РОКУ

МАРІЯ ВОЛК КРИЖАНІВСЬКА

ПАРАСТАС ВІДБУДЕТЬСЯ В П'ЯТНИЦЮ, ДНЯ 20-ГО ГРУДНЯ 1968 Р. О ГОД. 8-ІЙ ВЕЧ. В ПОХОРОННОМУ ЗАВЕДЕННІ П. ЯРЕМИ ПРИ Е. 7 ВУЛ.

ПОХОРОН В СУБОТУ, 21-ГО ГРУДНЯ 1968 РОКУ О ГОД. 9:30 РАНО НА ЦВИНТАР "GATE OF HAVEN".

ЧОЛОВІК — СТЕПАН З РОДИНОЮ

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ

ділиться сумною вісткою з Членами Об'єднання, Приятелями і Знайомими, що 12-го грудня 1968 р. в Юнійон Ґров, Висконсин, помер несподівано довголітній Член ОУВЛ

св. п.
д-р вет. СТЕФАН ҐУЛЯЙ

ПОХОРОН відбувся в Чикаґо, Ілл, в дні 14-го грудня 1968 року.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Головна Управа Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів у Чикаґо, Ілл.

Ділимося сумною вісткою зРіднею, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 15-го грудня 1968 р. у Філядельфії, Па., ненадійно відійшов у Вічність на 82-му році життя, наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.
ІВАН ШПЕРНАЛЬ

ПАРАСТАС буде відслужений в п'ятницю, 20-го грудня 1968 р. о год. 8-ій веч. у похоронному заведенні Насевичів при Френклін і Брави вул.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 21-го грудня 1968 року, о год. 8:45 ранком, з того ж похоронного заведення до Католицької Катедри при Френклін вул., а відтак по заупокійній Службі Божій, на Український Цвинтар у Факс Чейзі.

Горем прибиті:

МЕЛАНІЯ — дружина в Україні
ІГОР — син
і Сестри в Україні

Праця
HELP WANTED MALE

BOILER REPAIR MECHANIC • WELDER

Full benefits. Hospitalization, Major Medical, life insur, payd vacation, retirement benefits. Work uniforms supplied.

Call 684-5162 in Paterson, NJ

МАШИНОВІ ОПЕРЕЙТОРИ

Досвід неконечний. Платня — $1.87-$4.00 на годину, ясі бенефіти, підвишка кожних 3 місяці. Якщо інтерв'ю, вечорами, тел. 353-8012
Sherman Industries
36-07 Prince St., Flushing, NY
1 бл. на захід від Main St. at N. Blvd.

ЗАГАЛ. ФАБРИЧНА ПОМІЧ

Молоді мужчини до Leather Finishing Co. Досвід неконечний, вел. бенефіти, доск. нагода для відповідного, добрі підвишки.
American Leather Co.
2195 Elizabeth Avenue
Rahway, N.J. (201) 382-1700
(201) 482-4391

OIL BURNER SERVICEMEN

Висока платня, 11 плат. свят, платні вакації, госпіталізація, medical, dental і життєве забезпечення.
Phoenix Utilities
127 — 16 Northern Blvd
Corona, N.Y. HI 6-0700

FOUR-SLIDE SETUP MAN

Must be experienced on various Neilsen Four Slide Machines. Good wages and fringe benefits.
Associated Spring Corp.
Div. of B. G. R.
40200 Plymouth Rd.
Plymouth, Mich.
An equal opportunity employer

МУЖЧИНА

з механічними здібностями для заряду миття авт. Год. від 1-9. Постійна праця. Платня за згодою. Доскон. нагода для відповідного, мусить говорити по-анг. Bronx, N.Y.
Питати за Mr. Becker
(212) CY 2-2140

TORSION SETUP MAN

Leading old established company. Top wages, exceptional fringe benefits. Permanent position and overtime.
Associated Spring Corp.
40300 Plymouth Rd.
Plymouth, Mich.
An equal opportunity employer

CABINET MAKERS WOOD WORKERS

Machine Men • Draftsmen • Benchmen Men/Wood Finishers Helpers • Apprentices
Steady jobs. Lots of overtime. Good working conditions.
Pilot Woodworking Co.
165 Amor Ave., Carlstadt, N.J.
(201) 438-0200

TOOL & DIE MAKERS

PRECISION WORK

Clean kept shop with air conditioned tool room near Teterboro Airport, seeks experienced. Capable individuals overtime. All benefits, bonus, pension plan. **Call (201) 935-0770.**

МЕХАНІК - OIL BURNER

Westchester County. Мусить мати досвід # 2, 4, 6 олива або електрика. Не приймається на практику. Висока платня, пенсія, життєве забезп., Blue Cross & Blue Shield, за домовленням тел. (914) 723-4800, від 9 р. до 5 по пол.
An equal opportunity employer.

Праця
HELP WANTED MALE

WAREHOUSEMAN

Good working conditions in new building; work includes stock receiving and storing, inventory posting, packing, and shipping. Fork lift driver experience desirable. Benefits include: free Blue Shield - Blue Cross, major medical plan, insurance plan, retirement plan, and others.
Union Carbide Corp.
LINDE DIVISION
Myrtle Ave. & Moen Street
Cranford, N.J.
Apply in person or call:
(201) 243-6300, ext. 302
An equal opportunity employer M/F

ПОРТЕРИ

Нічна шифта, 8 веч. - 4 ран., 11 веч. - 7 ранку. До миття посуди 6 р. - 2 по пол. Постійна праця, у вел. ресторані International Hotel. Добра платня, доск. бенефіти.
International Hotel
J.F.K. Airport
Call 995-9000, Mr. Caruso

CHEMICAL OPERATORS

High School graduate or equivalent. Experience not required. Good pay. Sick benefits, vacation etc. Apply in person, at the Personnel Office of the
Mallinckrodt Chemical Works
223 West Side Avenue
Jersey City, N.J.
An equal opportunity employer

ПЕНСІОНЕР

Може мати постійну працю. Виконувати поштові доручення і займатися відділом зразків. Початкова платня $65.00. Досконала нагода для відповідного.
Lachman Novassel Owens
Paper Company
109 Greene St. N.Y.C.
966-3760

SHEET METAL MECHANICS

Heavy exp. in duct layout, fabrication & hanging. 3 top men will receive top pay & yearround work + many fringe benefits. Work to start immediately for the right man.
EM 1-0600

ДОСВІДЧЕНІ МЕХАНІКИ

Добра платня, постійна праця, присмні умовини праці. Не пропустіть цієї нагоди.
Oneida Motor Freight
Commercial Avenue
Carlstadt, N.J.
(201) 933-6000, Ext. 207

WATCHERS AND SHUTTLERS

Day and night, 7-7. Apply
100 Main St., Clarksburg,
or phone (201) 462-6975

DELICATESSEN COUNTERMEN

Jewish Style Operation
The newest type Restaurant opening. Dec. 16, Excl. Sal. for expd fast workers. Apply
57 W. 58th St. Rm 27, N.Y.C.
PL 9-5500

TRUCK DRIVERS

WANTED, full & part time, familiar with metropolitan, no freight handling.
Call 795-3713

CABINET MAKER

1-шоклясні, досвід при formica. Постійна праця, платня від $100-$160.00.
Paulucci & Sorrentino Co.
67 Monroe Avenue
St. George, Staten Island, N.Y.
Tel. (212) 273-0479 - 981-6156

HELP WANTED MALE
Праця

Ship Fitters & Burners

(1st CLASS ONLY)

APPLY:

BREWER DRY DOCK CO.
2945 Richmond Terrace
STATEN ISLAND, N.Y.
An equal opportunity employer

AUTO BODY AND FENDER MEN

Досвід, добра платня, 8 р. — 5 по пол. Постійна праця, також Auto Painter. Присмні умовини праці.
Tri-Rite Auto Body
2447 Coney Island Avenue
Brooklyn, N.Y. 645-7070
Mr. Vic Polse

PRODUCTION WORKERS

Досвід неконечний, пополуднева шифта, постійна праця, добрі, великі бенефіти, платні свята, мусить говорити дещо по-англ. Голос. особисто.
Busmens Supplies
of America
Route 1, Mommounth, N.J.

СТОЛЯРІ

Високі фахівці, інсталяції, автові приладдя, постійна праця, побаж. мешканці Брукліну, праця від 7:30, платня за згодою, підвишки.
Creative Custom Kitchen
1964 Coney Island Avenue
Brooklyn, N.Y.
DE 6-6565 — 1:30-4
IN 2-0500 — Evenings

СТОЛЯРІ

З досвідом і помічники. Інсталювання кухонь, добра платня, постійна праця, присмні умовини, анг. мова конечна.
National Kitchen & Bathroom
6213 Fort Hamilton Pkway
Brooklyn, N.Y. 745-4700

ПОМІЧНИК СТОЛЯРА

Мусить мати авто і приладдя. Побажані фахові, але неконечно. Їзда вантаж. автом. Постійна праця, побаж. меш. Брукліну. Праця від 7:30 р. Добрі можливості підвишок.
Creative Custom Kitchen
1964 Coney Island Avenue
Brooklyn, N.Y.
DE 6-6565 — 1:30-4
IN 2-0500 — Evenings

Праця
HELP WANTED FEMALE

ДОМАШНЯ ПОМІЧ

на виїзд до Сиракюз. (280 м. від Ню Йорку), що говорить по-англ і по-польськи. Опіка над 3-ма дітьми і домашня праця. Вимаг. рекомендацій. **Тел. 755-8635, або вечорами 865-9686 — п. Rinde.**

PUBLISHER EXECUTIVE

And wife need congenial cheerfull girl to help with 3 children — 8 room apartment, live in — or out. References required.
Brooklyn Heights, N.Y.
Call 858-3752

MATRON WANTED

Experienced preferred. General duties for girls lounge room & office. Good pay, steady nice working conditions. Employees Cafeteria.
Loft Candy Corp.
40th Ave. & Vernon Blvd.
L.I.C. Bus 102, Queens Plaza
784-3200

MASSEUSE

Full time in Paramus Area with Dynamic Health Studio. Also in W. Orange, E. Orange, Short Hills, etc. Figure Tone Spa. The largest Health Studios in New Jersey. Call
Mr. Basil — 836-7137

ОПЕРЕЙТОРКИ

Досвід при машині, навчимо, якщо конечно. Добра платня, приємні умовини.
Leisure Time Accessories
100 — 8th St., Passaic, N.J.
Tel.: (201) 473-3224

СОЮЗОВЦІ! ВСІ БЕЗ ВИЙНЯТКУ ЗУСТРІЧАЙМОСЯ З ЧЛЕНАМИ ЕКЗЕКУТИВИ УНСоюзу НА ОКРУЖНИХ ЗБОРАХ. НЕХАЙ НА НИХ НЕ ЗАБРАКНЕ НІКОГО З ВАС!

Праця
MALE & FEMALE

ASSOCIATE: to process company furnished accounts

We need a man or woman or a husband and wife team, who would like to set their own hours and work from their home or office full or part time. You will process or service company-furnished accounts for our factory, using a carefully tested program. Requires no door-to-door selling or telephone solicitation. Product demanded by hundreds of millions annually.

TWO PROGRAMS

1) Servicing company furnished accounts. (Investment 100% recoverable.)
2) Handle mailings, process orders and keep records, earnings unlimited.

You must have a good reputation, personal reference and the ability to make an immediate decision and invest as little as $1150 or as much as $4600 to start. Personal interview with company representative in your area.

Check our company's excellent reputation prior to your inquiry. For brochure that describes our expanding organization, please send your name, address, and be sure to include your telephone number.

ARROW INTERNATIONAL, INC.
1412 Marlowe Ave., Dept. A
Cleveland, Ohio 44107

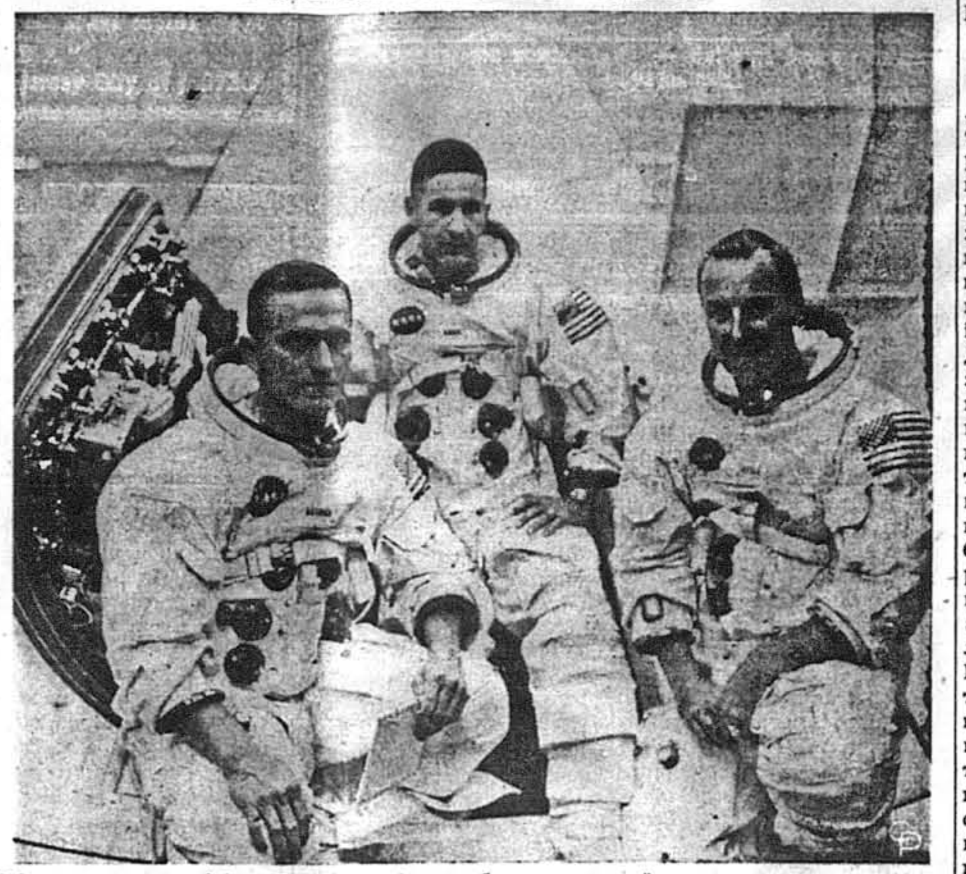

ЗАГАЛЬНІ ПОМІЧНИКИ — МУЖЧИНИ І ЖІНКИ

Шифта від 8:30 - 4:30 по пол. і від 4:30 - -8:30 веч. шифта. Доск. бенефіти, вакації, пенсія і т.д. Присмні умовини праці. Кафетерія працюючих.
Loft Candy Corp.
40th Ave. & Vernon Blvd.
L.I.C. Bus 102 from Queens Plaza. 784-3200

В ОЧІКУВАННІ НА ВЕЛИКУ ПОДОРОЖ

Згідно з пляном, цієї суботи, 21-го грудня, буде випущений в далеку подорож довкола Місяця космічний корабель „Аполло 8". Астронавти (зліва) Френк Борман, Вілкіям А. Андерс та Джеймс А. Ловелл, які вилетять в цю першу подорож людини довкола Місяця, кожного дня відбувають свої впра ви і переходять лікарські оглядини, в підготові до тієї історичної місії.

Виступ учнів Українського Музичного Інституту у Філядельфії

26-го жовтня у Філядельфії я мала змогу бути на річному виступі учнів місцевого Відділу Українського Музичного Інституту, що відбувся в залі Горожанського Клюбу при Н. Френклін вул.

Виїмково непригожі обставини, витворені браком власного приміщення, змусили заряд місцевого УМІ відбути річний виступ учнів з минулого шкільного року аж тепер.

У виступі брав участь 31 учень і це велике число змусило обмежити програму кожного учня до одного виконуваного твору.

Програму виконали учні кляс фортепіяну, скрипки та сольоспіву у ч и т е лів: Л. Бульби, А. Жилавої, Н. Котович, А. Лисенко, Н. Слободян, Ю. Оранського та Б. Перфецького. Дуже відрадним явищем були українські композиції, які виповнили одну третину програми.

Уявляю собі трудноці місцевих учителів, зв'язані з повторюванням ще перед вакаціями вивчених творів при одночаснім вивчуванні нового репертуару. Та проте ціла виконувана програма пройшла під знаком здисциплінованости і концентрації учнів і викликала враження серйозного підходу до музичних студій. За це належиться признання в першій мірі всім учителям за вклад щирої, відданої праці.

Дещо більше хотіла б я сказати про клясу фортепіяну. Пам'ятева сторінка виконання було без застереження, бо хоч траплялись в дуже малих виїмках пам'ятеві прогрішки, то завдяки правильному студіюванню твору вони швидко виправлялись.

Молодші учні виявили велику ритмічну точність та докладність виконання динамічних нюансів. Одначе, на мою думку, їх надто неспокійний згин руки й намагання вдаряти кожний клявіш окремим, одинаковим поштовхом, може в майбутньому спричинити без належної контролі трудноці технічного й виразного характеру. Це справа дискусійна і залежна від індивідуальної методики навчання.

У виконуваних творах старших учнів п о б ажана більша ритмічна і технічна чіткість. Що до ідейно-емоційної сторінки виконання заавансованих торів можна було б теж мати деякі застереження. Щоправда, деякі учні середніх, чи вищих років навчання виявили цілком задовільні спроби розуміння характеру, чи стилю музичного твору, то часта недостача глибокого, співного тону, доброго балянсу мелодії і акомпаніяменту, чи брак контролі удару головно у „форте" стояли помітно на перешкоді п е р еконливого музикального виконання.

Очевидно, що це все не легко дасться, п е р е дусім менш талановитим учням, одначе при постійнім звертанні уваги вчителя на ці такі важливі речі, та при добрій волі учня, правильної інтерпретації можна навчитись спершу дорогою імітації, — поки врешті не заговорить власне, особисте, музичне „я".

Галя Клим

ЩЕ ДО ХРОНІКИ ЯНҐСТАВНУ

У „Свободі" 20-го серпня ц. р. надруковано допис „до хроніки міста Янґставну", що його написав п. Михайло Феден. До сказаного в згаданому дописі слід додати ще згадку про основників і щирих працівників відділу УККА, зокрема про довголітнього й відданого працівника і голову відділу бл. п. Юрія Присташа та його помічника бл. п. Миколу Терлецького, а особливо основника д-ра Івана Скальчука, бл. п. І. Павловського, довголітнього секретаря п. Андрія Радя та Степана Буха, скарбника Дмитра Затварницького, культ. - осв. референта і диригента хору п. Петра Весоловського, довголітнього голову Контр. Комісії п. Михайла Мушинського, Дмитра Войтовича, адв. Петра Гулича й інших добрих основників, працівників нашого відділу УККА. Слід згадати, що п. д-р Роман Стахура був не тільки основником від самого початку і дотепер є щирим відданим працівником, дорадником та довголітнім дописувачем нашого відділу.

Дмитро Затварницький

КАПЕЛЯ УКРАЇНСЬКИХ БАНДУРИСТІВ ПРОЄКТУЄ ТУРНЕ ПО ФЛОРИДІ

Дітройт (О. П.). — Капеля Українських Бандуристів ім. Т. Шевченка, під дириґуванням свого довголітнього мистецького керівника Григорія Китастого, одержала запрошення зробити в цьому зимовому сезоні концертове турне по головних містах Флориди. Запрошує імпресаріо І. Файн і артист Дмитро Чутро з Маямі. Це запрошення Г. Китастий прийняв і приступив до певної реорганізації капелі, поповнення її новими голосами та інструментами, після чого приступив до проб. Перший виступ капелі має відбутись в Маямі Біч авдиторії 1-го лютого 1969 р.; другий у місті Темпа, Фла, в театрі "Curtis Nixon Hall" 2-го лютого а третій у Вест Палм Біч авдиторії, дня 3-го лютого. До пісенного й музичного репертуару ввійдуть найновіші композиції Г. Китастого ,котрі будуть переплетені виступами танцюристів з українськими козацькими танками. Програма заповідається цікавою і різноманітною.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 20-го ГРУДНЯ 1968 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 170 Відд. о год. 6-ій веч. в домівці УНДому. Проситься членство вирівняти свої вкладки. — Управа.

СЕРЕДА, 1-го СІЧНЯ 1969 р.

БОСТОН, Масс. Річні загальні збори Т-ва М. Грушевського — 374 Відд. о год. 11-ій після Сл. Божої в залі парохіяльного дому при 146 Forest Hills St., Jamaica Plain, Mass. На порядку: звіти Управи, Контр. Комісії та вибір нової Управи на 1969 рік. Проситься членство прибути на час. — В. Скамрівський, гол., Вол. Гетьманський, касир, Вол. Федорів, секр.

НЕДІЛЯ, 12-го СІЧНЯ 1969 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва Д. Вітовського — 375 Відд. о год. 12-ій дня в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin St. На порядку: 1. Відкриття. 2. Відчитання протокому з попер. зборів. 3. Вибір предс. і секр. 4. Звіт уступаючої Управи. 5. Дискусія над звітами. 6. Звіт Контр. Ком., і уділення абсолюторії. 7. Вибір нової Управи на 1969 рік. 8. Внески і запити. 9. Закриття зборів. Проситься прибути на збори. — В. Василюк, голова., Данківський І., касир, П. Тарнавський, секр.

LARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th ST.
Tel.: GR 3-3550. New York City
РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК:
Українська машина до писання.

Різне

Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430. — Висилаємо ПАЧКИ з ОДЯГОМ І ХАРЧАМИ в УКРАЇНУ і до СССР. Приготовлено великий вибір матеріялів і різних товарів на висилку для рідних на свята по дуже дешевих цінах.
Уряд. год.: від понед. до суб. 8:30-6, неділя від 10-2 по пол.

ЖУРНАЛ „ВОЛОСОЖАР", ч. 8

Вийшов з друку „Волосожар" чч. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7-8 (твори Євг. Маланюка, Ол. Олеся, П. Карпенка - Криниці, Я. Славутича, А. Орла, М. Щербака, Раня, Клена, М. Лавренка, М. Рильського, Ів. Сандула, І. Манила, І. Шанковського, Л. Храпливої та ін.). В ч. 6 друкується уривок з романа „Собор" О. Гончара. Друкуються також листи: В. Варки, Ю. Мовчана, В. Чапленка, З. Дончука, А. Галана, У. Самчука й ін. Річна передплата: 2 дол.; 2 прим. — 35 центів. Замовлення в ОУП „Волосожар": **I. Manylo, P.O. Box 472,** Vineland, N.J. 08360. U.S.A.

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ чи
- КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Real Estate

Біля Союзівки на продаж
ФАРМИ, ДОМИ і ПАРЦЕЛІ
За інформаціями дзвонити:
ЗЕНОН САВЧУК
(914) 626-7625
Rt. 44, 55, Kerhonkson, N.Y. 12446
Licensed Real Estate Salesman

Funeral Directors

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

SINKOWSKY FUNERAL SERVICE
4221 PARK AVENUE
BRONX, N.Y. 10457
(near E. Tremont Avenue)
Tel.: 863-2475
Директор
ЙОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

КУПУЄТЕ МАШИНКУ ДО ПИСАННЯ? Зайдіть до нас за правдивою порадою! Машинки до писання це наш бизнес! Маємо вибір, досвід, і всі можливості, щоб запевнити Вам повну сатисфакцію. Не „думайте 2 рази". Зайдіть до нас за правильним вибором і правильною ціною! Уповноважений ділер для **Olympia Precision Typewriters.**
DOBKE TYPEWRITER EXCHANGE
2989 Kennedy Boulevard (Corner Newark Avenue)
653-0140 JERSEY CITY, N.J. 07306 653-0141

КНИЖКА — РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

Д-р Матвій Стахів: **Україна в добі Директорії.** Том 1. Власними силами; Том 2. Україна між двома силами; Том 3. Україна між двома силами; Том. 4. Директорія і антанта; Том 5. Директорія і антанта; Том 6. Криза на всіх фронтах; Том 7. Вихід із кризи. — Ціна всіх томів в твердій оправі	$32.20
Д-р Юрій Княжинський: **Нарис історії римської літератури**	6.00
Олена Василева: **Коли орбіти схрещуються**	6.00
Олена Василева: **Море житейськеє**	2.00
Українські юристи під судом КГБ	2.00
Альберт Камю: **Справедливі**, переклад Оксани Соловей	2.00

Замовлення слати до:
"Svoboda"
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

QUALITY CONTROL ENGINEER

Major food/pharmaceutical manufacturer, located in L. I. City, seeks a Q/C Engineer for an immediate opening.

This position calls for an imaginative thinker with an analytical mind who likes to work with people.

Specific duties will include:
- develop and conduct procedural quality surveys
- design experimental and test programs
- prepare process change recommendations for presentation to management

Candidates should have a B.S. in Chemistry with 1-2 years experience in quality control engineering or equivalent training. Some previous background in the food or pharmaceutical industry will be desirable.

We offer excellent starting salary and full range of company benefits including TUITION REFUND PROGRAM and opportunity for personal growth.

Send resume and salary requirements to:
E. V. EARLY

AMERICAN CHICLE CO.
Division of WARNER-LAMBERT PHARMACEUTICAL CO.
30-30 THOMSON AVE., L.I. CITY, N.Y. 11101
An equal opportunity employer

ПОТРІБНО
ЛІНОТИПІСТА
ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"
Платня після умови. Добрі умовини праці, бенефіти. Зголошуватись:
SVOBODA
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303
або телефонувати:
HE 4-0237 з Ню Йорку BA 7-4125

Хочете зробити дійсну приємність на РІЗДВО І НОВИЙ РІК?

ТАК ЗАМОВТЕ У НАШІЙ КНИГАРНІ ТАКІ КНИЖКИ:

СПИСОК ч. 2

Купчинський Роман: **Скоропад** — альбомне видання. Прекрасні ілюстрації — 90 — **Едварда Козака**	$ 5.00
Купчинський Роман: **Мисливські оповідання**	2.50
Лука Луців: **Іван Франко — Борець за національну і соціяльну справедливість**	9.50
12 **Кольорових карток арт. маляра Е. Козака, видані з нагоди 50-ліття УСС**	2.00
о. Лебедович Іван: **Полеві духовники УГА.** Тверда оправа	8.00
М'яка оправа	6.00

"SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 6110. Знайшли копальні золота й міді!

— Тарзане, ось воно!

— Звідсіль можем бачити увесь світ!

— Я гадаю, що ти знайшов копальню золота нашого старого короля, Іто, ... його копальню золота й міді... — Тепер наші! Це власність Тарзанівки!